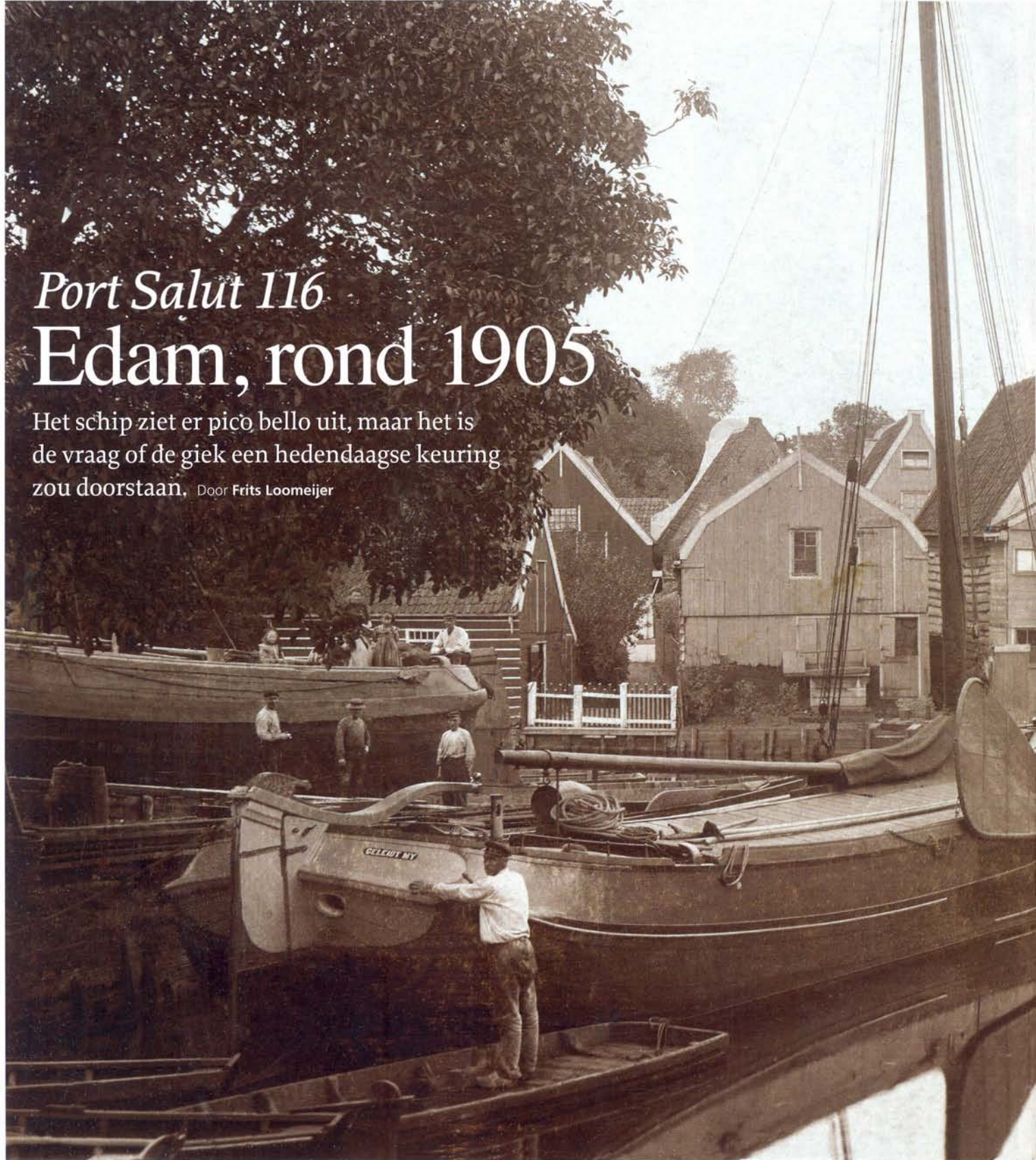

Port Salut 116 Edam, rond 1905

Het schip ziet er *picò bello* uit, maar het is de vraag of de giek een hedendaagse keuring zou doorstaan. Door Frits Looimeijer

Windscheuren zijn, mits niet te lang, niet erg, behalve als er water in blijft staan, zo luidt een oude schipperswijsheid. In de giek van *De Hoop Geleidt My* zien we er alleen al vier aan

stuurboordskant. Die in het midden is bedenklijk lang. Is het een goedkoop stuk hout geweest? Daar lijkt het op. Er zit ook weinig model in. Dat valt des te meer op omdat we hier een mooi gebouwd en keurig onderhou-

den Zuid-Hollands paviljoentjalkje zien. Het is een raspaardje: 18,40 meter lang, 3,66 meter breed met een laadvermogen van ruim 47 ton. De schipperswoning bevindt zich onder het verhoogde achterdek, het paviljoen. De raam-

De werf in Edam gaat terug tot 1462, toch is deze foto bijna nog zo te maken

zoals blijkt uit een jaaroverzicht in het Dagblad Scheepvaart van 31 december 1895, twee 'paviljoen boeierschuiten' van stapel van respectievelijk 26 en 24 last. Eind negentiende eeuw staat een last voor twee ton. Dit is de boeierschuit van 24 last.

Het blijkt maar weer eens hoe voorzichtig we moeten zijn met het interpreteren van typenamen. Begrippen als schuit, boeier, boeierschuit, schip of zelfs tjalk worden door elkaar gebruikt en kunnen per regio en soms per werf zowel hetzelfde als juist een ander scheepstype aanduiden.

Boerenverdriet

Hoe het ook zij, deze ijzeren 'boeierschuit' is een voor zijn tijd *state of the art* vrachtscheepje. Alles aan boord gaat nog wel op de hand. Er is geen lier aan dek te bekennen. De vallen zijn van touw, het staaldraad voorstag van de zware mast zit permanent op een stagtalie en de kettingvoorloop van de met halfrond beslagen zwaarden gaan naar een touwtalie die over de twee schijven van een platte, stalen vioolblok lopen. De talie ligt opgeschoten op de luikenkap.

De Hoop Geleidt My is kort tevoren op de helling geweest waarop nu een doorleefd houten, tjalkachtig scheepje ligt. De schipper, theekop – of drinkt hij koffie? – in zijn hand, poseert samen met zijn vrouw en twee dochters voor de fotograaf die op de Kwakelbrug over het Edamse Boerenverdriet staat. Ook vandaag de dag zou je, afgezien van het houten tjalkje, deze foto nog kunnen maken. Zowel de Kwakelbrug als de twee klapbruggen op de achtergrond en het merendeel van de huizen zijn er nog.

Manus

Bovenal geldt dat voor de scheepswerf, voor velen bekend als de werf van Manus. In 1973 verkoopt Manus Groot, dan 63 jaar oud, zijn werf aan de familie Slot. Zijn naam blijft echter aan de werf verbonden, zoals dat ook met de werf van Nieuwboer in Spakenburg en Zwolsman in Workum het geval is.

Beginjarenzeventig zijn Nieuwboeren Manus Groot de enige twee overgebleven houtreparatiewerven rond de voormalige Zuiderzee. Balk in Elburg doet in die tijd amper nog houtwerk. De werf in Edam is veruit de oudste. De geschiedenis gaat op deze locatie terug tot circa 1462.

pjes van de koekoek onder de mooi gebogen helmstok staan maximaal open.

'Paviljoen boeierschuit'

Als we afgaan op de liggers van de scheeps-

metingsdienst is het waarschijnlijk dat we schipper Dolkemade met de bokkepoot in de hand aan het werk zien. *De Hoop Geleidt My* is in 1895 gebouwd bij scheepswerf Pannevis in Alphen aan den Rijn. Dat jaar lopen daar,